

Charakterystyka obszarów doradztwa od 1 do 6

Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego
w zarządzaniu oświatą ukierunkowanym na rozwój szkół
i kompetencji kluczowych uczniów- II etap

Cel projektu

Wsparcie samorządów w zakresie zarządzania oświatą ukierunkowanego na podnoszenie jakości świadczonych usług edukacyjnych.

Cel Pilotażu

Celem uczestnictwa w pilotażu jest weryfikacja opracowanego w ramach projektu modelu doradztwa dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (JST). Po weryfikacji (uwzględnieniu uwag uczestników) model doradztwa zostanie wykorzystany w projektach konkursowych w całej Polsce.

Rzeczpospolita
Polska

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Obszary doradztwa

1. Analizowanie potrzeb i planowanie realizacji założonej wizji rozwoju lokalnego systemu oświaty.
2. Monitorowanie jakości usług edukacyjnych.
3. Zarządzanie oświatą na poziomie organu prowadzącego.
4. Planowanie budżetowe.
5. Udział mieszkańców/partnerów w usługach edukacyjnych
6. Udział rodziców w planowaniu, realizacji i ocenie usług edukacyjnych.

Obszary doradztwa

1. Na podstawie 12 analiz tematycznych przygotowanym przez Związek Miast Polskich, podsumowujących udział w projekcie Ośrodka Rozwoju Edukacji „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu oświatą ukierunkowanym na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów”.

www.ore.edu.pl/2018/06/nowe-publicacje-dla-samorzadowcow/

2. Trzy raporty z diagnozy potrzeb JST przygotowane przez Związek Miast Polskich:

- ✓ RAPORT zawierający diagnozę potrzeb JST w zakresie wspomagania szkół pod kątem skuteczności w rozwijaniu kompetencji kluczowych uczniów (gminy wiejskie i miejsko-wiejskie),
- ✓ RAPORT zawierający diagnozę potrzeb JST w zakresie wspomagania szkół pod kątem skuteczności w rozwijaniu kompetencji kluczowych uczniów (gminy miejskie),
- ✓ RAPORT zawierający diagnozę potrzeb JST w zakresie wspomagania szkół pod kątem skuteczności w rozwijaniu kompetencji kluczowych uczniów (powiaty).

W każdym obszarze wyodrębniono:

- ✓ zadania dla JST,
- ✓ narzędzia i rozwiązania zarządcze,
- ✓ narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji.

Obszar 1. Analizowanie potrzeb i planowanie realizacji założonej wizji rozwoju lokalnego systemu oświaty 1/2

Oświata postrzegana jest, jako jedno z najważniejszych zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Mimo tego JST ma ograniczony wpływ na sposób organizacji kształcenia, wychowania i opieki nad uczniami, ze względu na ograniczenia prawne.

Obszar 1. Analizowanie potrzeb i planowanie realizacji założonej wizji rozwoju lokalnego systemu oświaty 2/2

Ważne, aby samorząd podejmował systemowe rozwiązania w zakresie zarządzania oświatą. **Sprawdzonym rozwiązaniem jest planowanie strategiczne.** Rekomenduje się budowanie planów rozwoju oświaty w modelu partycypacyjnym, czyli z włączeniem szeroko rozumianej społeczności lokalnej.

Obszar 1. Podstawa prawna działania samorządu

Dokumenty składające się na system planowania usług edukacyjnych:

- 1) Strategia oświatowa – dokument przyjmowany na podstawie art. 18 ust 1 ustawy o samorządzie gminnym i art. 12 pkt. 4 ustawy o samorządzie powiatowym;
- 2) Plan sieci szkół (art. 39 ustawy *Prawo oświatowe*);
- 3) Statuty szkół, placówek (art. 98, art. 114 ustawy *Prawo oświatowe*);
- 4) Plany pracy szkół (art. 70 ust 1 pkt 1 ustawy *Prawo oświatowe*);
- 5) Plan pracy placówki doskonalenia nauczycieli (art. 51 ust. 1 pkt 6 ustawy *Prawo oświatowe*);
- 6) Arkusz organizacji szkoły lub placówki (art. 110 ustawy *Prawo oświatowe*);
- 7) Budżet JST oraz plany finansowe jednostek realizujących zadania oświatowe (art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym, art. 12 ust. 5 ustawy o samorządzie powiatowym).

Obszar 1. Rola organu prowadzącego w realizacji zadań obszaru 1/2

W myśl art. 10 ustawy prawo oświatowe organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność.

Obszar 1. Rola organu prowadzącego w realizacji zadań obszaru 2/2

Ustawodawca nałożył na organy prowadzące publiczne szkoły i placówki szereg ograniczeń i wymogów odnośnie sposobu organizacji kształcenia, wychowania i opieki nad uczniami. Są to między innymi:

- szczegółowe plany nauczania i zasady wynagradzania nauczycieli,
- konieczność uzyskania zgody kuratora na wiele działań.

W konsekwencji wpływ samorządu na realizację założonej wizji rozwoju systemu oświaty jest ograniczony.

Pomimo ustawowych ograniczeń oświata postrzegana jest jako najważniejsze zadanie JST.

Zadania JST w obszarze 1

- 1) Gromadzenie informacji i analiza aktualnej sytuacji w zakresie realizacji zadań oświatowych.
- 2) Wypracowanie strategicznej wizji rozwoju.
- 3) Weryfikacja podejmowanych działań pod kątem zgodności ze strategią rozwoju.
- 4) Włączanie lokalnej społeczności w proces diagnostyczny.

Narzędzia i rozwiązania zarządcze

- 1) Systemy informatyczne umożliwiające gromadzenie i przetwarzanie danych o oświacie.
- 2) Przygotowanie pogłębionych analiz (strategicznych) ukazujących oświatę samorządową.
- 3) Proces planowania celów oświatowych.

Narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji

- 1) Uzgodnienie w gronie kluczowych interesariuszy wspólnego rozumienia oczekiwanej „wartości w oświacie” i odzwierciedlenie jej w wizji i misji lokalnego systemu oświaty.
- 2) Analizowanie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej w zakresie organizacji i funkcjonowania jednostek oświatowych, np. analizy SWOT z perspektywy samorządowca, rodzica, dyrektorów, nauczycieli, uczniów, pracodawców, itp.
- 3) Organizowanie wspólnych warsztatów tematycznych według potrzeb, np. kształcenie kompetencji kluczowych.
- 4) Włączenie różnych interesariuszy, w tym dyrektorów szkół i placówek oświatowych w proces planowania rozwoju oświaty.
- 5) Stosowanie na etapie prowadzenia diagnozy otwartych debat oświatowych na temat oczekiwanych rezultatów systemu edukacji i uwzględnienie jej wyników w decyzjach strategicznych.
- 6) Uzupełnienie lub określenie priorytetów i celów w planach rozwoju oświaty na podstawie diagnozy realnych potrzeb w danej JST.
- 7) Wdrażanie i monitorowanie planu rozwoju oświaty.
- 8) Organizowanie debat o stanie realizacji zadań oświatowych z udziałem lokalnych interesariuszy.
- 9) Prowadzenie badań ankietowych wizerunku prowadzonych szkół, placówek lub innych według zgłaszanych potrzeb.

Obszar 2.

Monitorowanie jakości usług edukacyjnych 1/2

Prawo oświatowe nakłada na JST obowiązek przygotowania sprawozdania z realizacji zadań oświatowych. W artykule 11 ustawy *Prawo oświatowe* widnieją następujące zapisy: „7. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 października, przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informację o stanie realizacji zadań oświatowych tej jednostki za poprzedni rok szkolny, w tym o wynikach:

- 1) egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, z uwzględnieniem działań podejmowanych przez szkoły nakierowanych na kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szkołach tych typów, których prowadzenie należy do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty lub właściwego ministra w szkołach i placówkach tych typów i rodzajów, których prowadzenie należy do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego.”

Obszar 2.

Monitorowanie jakości usług edukacyjnych 2/2

Organ prowadzący nie sprawuje nadzoru pedagogicznego, ma jednak wpływ na organizację szkół oraz ich dyrektorów. Zadaniem samorządu jest oszczędne i efektywne gospodarowanie środkami publicznymi w celu zapewnienia wysokiej jakości warunków nauki i opieki w zarządzanych przez siebie placówkach. W związku z tym planowanie strategiczne powinno być również skoncentrowane na monitorowaniu jakości usług edukacyjnych. Rekomenduje się świadome planowanie monitorowania w szerszym ujęciu, z wykorzystaniem poniżej opisanych narzędzi i rozwiązań zarządczych oraz wspierających personalny rozwój organizacji.

Obszar 2. Podstawa prawna działania samorządu

Prawo do monitorowania jakości usług edukacyjnych wskazują przepisy:

- Art. 11 ust. 7 ustawy *Prawo oświatowe* (o obowiązku składania przez organ wykonawczy organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informacji o stanie realizacji zadań oświatowych). Aby przedstawić informacje, organ prowadzący musi najpierw zebrać i zanalizować niezbędne dane.
- Art. 28 i 47 ustawy o finansach publicznych (o obowiązku efektywnego i oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi).

Aby efektywnie i oszczędnie gospodarować niemałymi środkami na realizację zadań oświatowych, niezbędnym jest badanie celowości poszczególnych decyzji o ich dysponowaniu (por. art. 175 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych).

Rola organu prowadzącego w realizacji zadań z obszaru 2

Organ prowadzący nie sprawuje nadzoru pedagogicznego, tym samym nie podejmuje decyzji o tym, kto i w jaki sposób kształci, wychowuje i sprawuje opiekę nad uczniami. Ma jednak wpływ na organizację szkół oraz ich dyrektorów. Zapewnia także miejsce i odpowiada za warunki realizacji zadań oświatowych, a także środki na ich realizację.

Zakres monitorowania wyniku ze sposobu określania celów. Na przykład:

- jeśli w celu poprawy znajomości języka obcego sfinansowano podziały na grupy na językach obcych, monitorować można odpowiednie wyniki na sprawdzianie lub egzaminie;
- jeśli celem było przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym w gminie i w związku z tym zorganizowano w szkołach popołudniowe zajęcia sportowe – monitorowaną miarą będą np. statystyki policyjne;
- jeśli dodatkowe godziny pracy świetlicy utworzono w celu ułatwienia rodzicom wykonywanie pracy zawodowej, monitorowana będzie liczba uczniów przebywających w niej w dodatkowych godzinach.

Zadania JST w obszarze 2

- 1) Gromadzenie i analizowanie informacji o organizacji i efektach pracy szkół.
- 2) Monitorowanie strategicznych celów lokalnej polityki oświatowej.

Narzędzia i rozwiązania zarządcze

- 1) Analiza wyników kształcenia.
- 2) Badania ankietowe zadowolenia uczniów i rodziców.
- 3) Audyt organizacyjny szkół.
- 4) Analiza długoterminowych procesów następujących w oświacie.
- 5) Informacje o realizacji zadań oświatowych jako narzędzie monitorowania polityki oświatowej.
- 6) Powołanie lokalnej rady oświatowej .

Narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji

- 1) Prowadzenie badań ankietowych zadowolenia uczniów z pracy szkół.
- 2) Prowadzenie badań ankietowych zadowolenia rodziców.
- 3) Prowadzenie badań potrzeb społecznych w kontekście organizacji dodatkowych zajęć lub form opieki nad uczniami.
- 4) Budowanie dialogu oświatowego (wsparcie w powoływaniu rad oświatowych, rad młodzieżowych).

Obszar 3. Zarządzanie oświatą na poziomie organu prowadzącego

Sprawne i efektywne działanie struktury organizacyjnej lokalnego systemu oświaty stanowi istotny warunek skutecznego zarządzania usługami edukacyjnymi. Przyjęty model zarządzania powinien sprzyjać współpracy w zespole oświatowym JST oraz na linii zespół oświatowy – dyrektorzy szkół, przedszkoli i placówek oświatowych. Rekomenduje się wdrożenie kompleksowych rozwiązań informatycznych ułatwiających zarządzanie oświatą i prowadzenie tematycznych spotkań roboczych.

Obszar 3. Podstawa prawna działania samorządu

Jednostki samorządu terytorialnego, jako organy prowadzące szkoły, placówki publiczne:

- zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* realizują zadania, do których należy w szczególności: zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, zapewnienie warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym, wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie, zapewnienie obsługi administracyjnej, w tym prawnej, obsługi finansowej, organizacyjnej.

W celu wykonywania tych zadań, zgodnie z art. 10 a–d ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 6a–d ustawy o samorządzie powiatowym, JST może zapewnić wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną prowadzonych szkół i placówek przez „jednostkę obsługującą” – wydzieloną komórkę organizacyjną urzędu lub powołaną do tego celu odrębną jednostkę.

Rola organu prowadzącego w realizacji zadań z obszaru 3

- 1) Tworzenie i zarządzanie siecią szkół, przedszkoli i placówek edukacyjnych – powoływanie i likwidowanie jednostek, nadawanie statutów, prowadzenie ewidencji, zatwierdzanie arkuszy organizacji szkół i placówek.
- 2) Wybór i nadzorowanie dyrektorów szkół, placówek – organizacja konkursów, ocena ich pracy, motywowanie i doskonalenie jako kierowników zakładów, wnioskowanie o odznaczenia i nagrody dla dyrektorów.
- 3) Monitorowanie procesu świadczenia usług edukacyjnych – gromadzenie informacji, przygotowanie sprawozdań i danych do systemu informacji oświatowej (SIO) oraz systemu statystyki publicznej, w tym danych o potrzebach osób niepełnosprawnych.
- 4) Wyznaczanie ram polityki kadrowej i płacowej w szkołach i placówkach edukacyjnych – zapewnienie obsługi administracyjnej, w tym prawnej, obsługi finansowej oraz obsługi organizacyjnej szkoły lub placówki, określanie zasad rozliczania obowiązkowego wymiaru godzin pracy nauczycieli, finansowanie doskonalenia zawodowego.

Zadania JST w obszarze

- 1) Tworzenie i zarządzanie siecią szkół, przedszkoli i placówek edukacyjnych.
- 2) Wybór i nadzorowanie dyrektorów szkół, placówek.
- 3) Monitorowanie procesu świadczenia usług edukacyjnych.
- 4) Wyznaczanie ram polityki kadrowej i płacowej w szkołach i placówkach edukacyjnych.

Narzędzia i rozwiązania zarządcze

- 1) Wprowadzenie elektronicznych arkuszy organizacyjnych z modułem finansowym.
- 2) Stosowanie zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie oświatą.
- 3) Wdrażanie systemów zarządzania jakością.
- 4) Wprowadzenie rocznych raportów z efektów pracy szkół (stanu realizacji zadań oświatowych) składanych przez dyrektorów, raportów powiatowych urzędów pracy (bezrobotni absolwenci), analiza informacji i raportów okręgowych komisji egzaminacyjnych (OKE).
- 5) Wprowadzanie organizacyjnych standardów oświatowych.
- 6) Organizowanie wspólnej obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej prowadzonych szkół i placówek przez jednostkę obsługującą.

Narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji

Rozwiązania ukierunkowane na współpracę z dyrektorami:

- 1) Wypracowanie zasad współpracy i komunikacji na linii organ prowadzący i dyrektorzy szkół, placówek;
- 2) Czytelne formułowanie wzajemnych oczekiwań na linii organ prowadzący – dyrektor;
- 3) Opracowanie modelu kompetencyjnego kandydata na dyrektora szkół i przedszkoli;
- 4) Ustalenie modelu zarządzania oświatą w JST (modele zdefiniowane w literaturze: menedżerski, przedsiębiorczy, konkurencyjny, scentralizowany, demokratyczny i nieingerujący) oraz zapoznanie z nim dyrektorów;
- 5) Wsparcie kompetencyjne dyrektorów ukierunkowane na budowanie nowoczesnego środowiska nauki i pracy w zmieniającej się rzeczywistości (kompetencje kluczowe, szkoła jako organizacja ucząca się, inteligencja emocjonalna dyrektora i nauczyciela);
- 6) Wsparcie coachingowe dla dyrektorów, w tym szczególnie dla pracujących pierwszą kadencją;
- 7) Współpraca z dyrektorami w budowaniu jakościowego systemu oświaty.

Narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji

Rozwiązania ukierunkowane na współpracę w zespole oświatowym JST:

- 1) Wypracowanie zasad współpracy i komunikacji wewnątrz zespołu oświatowego;
- 2) Opisy stanowisk;
- 3) Ocena pracownika w oparciu o obowiązujące przepisy prawa;
- 4) Ocena rozwojowa pracowników w oparciu o model kompetencyjny, jako narzędzie wspierające budowanie planów potrzeb szkoleniowych (opis kompetencji na poszczególnych poziomach).

5)

• 5) 6)

Obszar 4. Planowanie budżetowe

Finansowanie oświaty jest jednym z najbardziej kosztownych zadań, jakie wykonują samorządy. Istotne, zatem staje się świadome podejmowanie decyzji związanych z nakładami na edukację w powiązaniu z oczekiwanymi efektami nauczania. Ważna też staje się priorytetyzacja rzeczywistych potrzeb szkół i przedszkoli oraz wspólne podejmowanie decyzji w odniesieniu do tworzenia planów finansowych w szkole, gminie. Rekomenduje się współdziałanie różnych interesariuszy w tworzeniu planów finansowych oraz podejmowanie kluczowych decyzji uwzględniających stosunek nakładów do efektów.

Obszar 4. Podstawa prawna działania samorządu

1. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy *Prawo oświatowe* zadania oświatowe jednostek samorządu terytorialnego są finansowane na zasadach określonych w odrębnych ustawach. Natomiast środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych, tj. zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej, zapewnienie dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego, zapewnienie warunków prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych w szkołach i placówkach prowadzonych przez powiat, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.
2. Jednym z podstawowych dokumentów regulujących proces budżetowy w oświacie jest arkusz organizacji szkoły, przedszkola.

Rola organu prowadzącego w realizacji zadań z obszaru

Zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych wydatki publiczne, wydatki na oświatę, powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:

- uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
- optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
- w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;
- w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Zadania JST w obszarze 4

- 1) Tworzenia planów finansowych w sposób uwzględniający realne potrzeby szkół i placówek oświatowych.
- 2) Podejmowanie decyzji o przeznaczeniu części środków na wydatki majątkowe.
- 3) Budżetowanie wydatków w układzie zadaniowym.

Narzędzia i rozwiązania zarządcze

- 1) Stosowanie różnych odmian „bonu finansowego” wiążącego wielkość środków finansowych przeznaczonych na utrzymanie szkół z liczbą uczniów lub skalą inaczej zdefiniowanych zadań.
- 2) Podejście „historyczne” opierające plan finansowy na kolejny rok o wykonanie planu finansowego w roku bieżącym (przewidywanym) i w latach poprzednich.
- 3) Budowanie planu finansowego na podstawie rzetelnie wyliczonych przyszłych potrzeb finansowych szkoły, placówki.
- 4) Zespół doradczy dyrektorów szkół ds. oceny stanu bazy materialnej oświaty i tworzenia listy rankingowej planowanych wydatków majątkowych.
- 5) Mechanizm analizy i priorytetyzowania potrzeb inwestycyjnych w lokalnej oświacie.
- 6) Budżet zadaniowy w oświacie.

Narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji

Uspółcześnianie procesu planowania finansowego w szkole, gminie między innymi poprzez:

- 1) przeprowadzenie diagnozy i priorytetyzacji rzeczywistych potrzeb finansowych szkoły, placówki we współpracy z dyrektorami;
- 2) podejmowanie decyzji dotyczących modernizacji infrastruktury w porozumieniu z rodzicami;
- 3) organizację grantów lokalnych na rzecz np. rozwijania kompetencji kluczowych, interdyscyplinarnych projektów edukacyjnych, itp.;
- 4) ustalenie kanonu informacji dotyczących możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych oraz udroźnienie kanałów informacyjnych na linii JST – dyrektorzy.

Obszar 5. Udział mieszkańców, partnerów w usługach edukacyjnych

Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze powinny tworzyć spójny system oparty na współdziałaniu samorządu i szkół z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dużego znaczenia w tym zakresie nabiera budowa lokalnego partnerstwa na rzecz edukacji. Rozpoczyna się ona od rozpoznania partnerów i podjęcia próby włączenia ich w proces tworzenia, aktualizacji lokalnej strategii rozwoju oświaty oraz włączenia we wdrażanie zaplanowanych priorytetów/celów/zadań wraz z ich ewaluacją. Rekomenduje się budowanie i wdrażanie programów partnerskich na rzecz rozwoju oświaty w celu zapewnienia jak najwyższą jakość kształcenia.

Obszar 5. Podstawa prawna działania samorządu

- 1) Mieszkańcy oraz lokalne instytucje mogą być partnerami szkoły i brać udział w planowaniu lokalnej polityki oświatowej, jej realizacji i jej ocenie, wynika to między innymi z ustawy Prawo oświatowe.
- 2) W szkołach funkcjonują (art. 83) rady rodziców, ponadto na terenie szkół mogą funkcjonować (art. 86) stowarzyszenia i inne organizacje.
- 3) Ustawa *Prawo oświatowe* (art. 3) wskazuje również na organizacje wspierające system oświaty.
- 4) Organy prowadzące szkoły zostały przez ustawodawcę zobligowane do współdziałania z tymi organizacjami i instytucjami.
- 5) Rozdział 4 *Prawo oświatowe* - Możliwość powołania rady oświatowej art. 78.

Rola organu prowadzącego w realizacji zadań z obszaru 5

Lokalna polityka oświatowa powinna zapewniać mieszkańcom jak najwyższą jakość kształcenia opartą na równym dostępie wszystkich mieszkańców do oferty edukacyjnej. Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze powinny tworzyć spójny system opartych na współdziałaniu samorządu i szkół z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zadania JST w obszarze 5

1. Współpraca z organami społecznymi w systemie oświaty.
2. Identyfikowanie i włączanie mieszkańców oraz lokalnych partnerów instytucjonalnych.
3. Wspieranie inicjatyw społecznych, organizacji pozarządowych.
4. Promowanie współpracy szkół zawodowych z lokalnymi pracodawcami.
5. Współdziałanie z kuratorem oświaty oraz okręgową komisją egzaminacyjną.

Narzędzia i rozwiązania zarządcze

- 1) Utworzenie gminnej, powiatowej rady oświatowej.
- 2) Opracowanie lokalnej strategii rozwoju oświaty z udziałem partnerów społecznych.
- 3) Uwzględnienie w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi zadań dotyczących funkcjonowania oświaty i wychowania w gminie, powiecie.
- 4) Współpraca z organizacjami i podmiotami niepublicznymi w prowadzeniu placówek oświatowo-wychowawczych.
- 5) Rozwijanie dualnego systemu kształcenia zawodowego.
- 6) Oparcie zarządzania oświatą na zbiektywizowanych danych i analizach, w tym danych okręgowej komisji egzaminacyjnej.
- 7) Stworzenie mechanizmu współpracy z kuratorem oświaty w realizacji lokalnej polityki oświatowej zgodnej z wymogami nadzoru pedagogicznego.

Narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji

- 1) Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu uspołecznienia zarządzania oświatą.
- 2) Zbudowanie lokalnego partnerstwa na rzecz edukacji i rynku pracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i pracodawcami.
- 3) Systematyczne badania opinii mieszkańców (rodziców, uczniów) w odniesieniu do funkcjonowania lokalnej edukacji.
- 4) Cykliczne spotkania z mieszkańcami.
- 5) Promowanie współpracy szkół z lokalnymi pracodawcami oraz z organizacjami pozarządowymi.
- 6) Zapewnienie regularnego przekazywania sprofilowanych informacji dla szerokiego spektrum odbiorców, np. pracodawców, instytucji badawczych, organizacji pozarządowych.
- 7) Współpraca szkół, placówek oświatowych z osobami i podmiotami, które mogą wzbogacić ofertę edukacyjną dla dzieci i młodzieży.

Obszar 6. Udział rodziców w planowaniu, realizacji i ocenie usług edukacyjnych 1/2

„Rodzice są klientami szkoły szczególnie zainteresowanymi funkcjonowaniem lokalnego systemu oświaty w sposób zapewniający ich dzieciom równy dostęp do edukacji na jak najwyższym poziomie. Dobre funkcjonowanie lokalnej oświaty powinno być oparte na ścisłej współpracy w trójkącie: samorząd – szkoła – rodzice (mieszkańcy), z zastrzeżeniem, że współpraca ta nie powinna mieć charakteru deklaratywnego lub wymuszonego jedynie obowiązkami prawnymi. Interesem samorządu terytorialnego jest zwiększenie uczestnictwa rodziców, zarówno w życiu szkół, jak i w kontaktach z samorządem”.

Obszar 6. Udział rodziców w planowaniu, realizacji i ocenie usług edukacyjnych 2/2

Rekomenduje się uwzględnianie przez samorząd opinii rodziców o potrzebach i stanie lokalnej oświaty jako szansy na poprawę jej funkcjonowania, a także szansy na zwiększenie poczucia partycypacji społecznej mieszkańców.

Obszar 6. Podstawa prawna działania samorządu.

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – art. 48 rodzice mają prawo do wychowywania dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniem;
- 2) art. 53 rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniem;
- 3) art. 70 pkt 3 rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych, niż publiczne. Obywatele i instytucje mają prawo zakładania szkół.
- 4) Ustawa *Prawo oświatowe* określa, iż w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego działają rady szkół (art. 80–82) oraz rady rodziców (art. 83).

Rola organu prowadzącego w realizacji zadań z obszaru 6

Rodzice są klientami szkoły szczególnie zainteresowanymi funkcjonowaniem lokalnego systemu oświaty w sposób zapewniający ich dzieciom równy dostęp do edukacji na jak najwyższym poziomie. Dobre funkcjonowanie lokalnej oświaty powinno być oparte na ścisłej współpracy w trójce: samorząd – szkoła – rodzice (mieszkańcy), z zastrzeżeniem, że współpraca ta nie powinna mieć charakteru deklaratywnego lub wymuszonego jedynie obowiązkami prawnymi. Interesem samorządu terytorialnego jest zwiększenie uczestnictwa rodziców, zarówno w życiu szkół, jak i w kontaktach z samorządem.

Zadania JST w obszarze 6

1. Wspomaganie realizacji lokalnej polityki oświatowej poprzez zaktywizowanie i włączenie rodziców.
2. Współpraca z rodzicami w działaniach na rzecz pokonywania barier w dostępie do edukacji.
3. Promowanie współpracy szkół z otoczeniem społecznym z wykorzystaniem potencjału rodziców.
4. Wykorzystanie współpracy z rodzicami do stworzenia systemu edukacji osób dorosłych.

Narzędzia i rozwiązania zarządcze

- 1) Wspieranie funkcjonowania rad rodziców oraz tworzenia rad szkół w placówkach JST (aspekt prawny) Uwzględnianie potrzeb rodziców w planowaniu sieci szkolnej.
- 2) Wykorzystanie inicjatyw i opinii rodziców w organizacji kształcenia dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- 3) Tworzenie lokalnych sieci współpracy ze szkołami w realizacji inicjatyw rodziców i ich stowarzyszeń.
- 4) Uwzględnianie wyników ewaluacji zewnętrznej w obszarze: „Rodzice są partnerami szkoły” do oceny pracy szkół.
- 5) Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu edukacyjnemu dorosłych poprzez tworzenie w szkołach Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE).

Narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji

- 1) Wspierania funkcjonowania rad rodziców, powoływania rad szkół i rad oświatowych.
- 2) Badanie opinii uczniów i rodziców w procesie planowania i oceny lokalnego systemu edukacji (ankieta, grupy fokusowe, itp.).
- 3) Wspieranie w realizacji wymagania „Rodzice są partnerami szkoły”.
- 4) Zapewnienie regularnego przekazywania sprofilowanych informacji dla rodziców.
- 5) Wspieranie w organizowaniu szkoleń i doradztwa dla dorosłych (rodziców, mieszkańców).

Usprawnienie procesu zarządzania oświatą w obszarze wybranym przez JST

Przykładowe rezultaty:

- ✓ ujednoczenie procedur funkcjonujących w lokalnym systemie oświaty,
- ✓ optymalizacja i standaryzacja zarządzania oświatą,
- ✓ podniesienie kompetencji pracowników JST odpowiedzialnych za realizację zadań oświatowych w zakresie zarządzania lokalną oświatą,
- ✓ zmiana postaw pracowników JST, w kierunku poszukiwania najbardziej optymalnych rozwiązań służących rozwojowi lokalnej oświaty i kompetencji kluczowych uczniów,
- ✓ informatyzacja działań w zakresie zarządzania oświatą,
- ✓ zwiększenie umiejętności wykorzystywania już istniejących narzędzi i rozwiązań zarządczych oraz ich adaptacja do warunków danej JST,
- ✓ współdziałanie ze środowiskiem lokalnym i kuratorium,
- ✓ wspomaganie lokalnej polityki oświatowej poprzez zaktywizowanie i włączenie rodziców.

Dziękuję za uwagę

